

ЗАВДАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ОНКОЛОГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

О. І. Івашук, О. П. Пересунько, В. П. Унгурян, Н. В. Зелінська

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

TASKS AND PERSPECTIVES OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN ONCOLOGY AT THE POSTGRADUATE STAGE

O. I. Ivashchuk, O. P. Peresunko, V. P. Unhurian, N. V. Zelinska

Bukovyna State Medical University, Chernivtsi

Враховуючи неабияку соціальну значимість проблеми злоякісних новоутворень, які стійко займають другу позицію в структурі причин смертності населення в Україні, автори статті впевнені в тому, що викладання онкології повинно бути пріоритетним не тільки в системі вищої медичної освіти, але й на післядипломному етапі підготовки спеціалістів. Наведені основні завдання та перспективи розвитку післядипломної освіти на кафедрі онкології та радіології Буковинського державного медичного університету, піднята проблема підготовки інтернів та лікарів зі спеціальності “Онкологія”.

Considering the social importance of a problem of malignant new growths, which steadily take of the second position in structure of the reasons of death rate of the population of Ukraine, authors of article are convinced of the teaching of oncology should be priority both in system of the universities training, and in afterdiploma to preparation of experts. In article the primary goals and postgraduate education prospects of progress on surgical chairs are described, the problem of interns training on are speciality “Oncology” in mentioned.

Вступ. Онкологія – мультидисциплінарна наука, що швидко і ефективно розвивається, яка зазнала великих змін у зв’язку з появою комп’ютерних технологій, програм моделювання, розвитку Інтернет.

Враховуючи соціальну значимість проблеми злоякісних утворень, які стійко займають другу позицію в структурі причин смертності населення України, ми впевнені, що викладання онкології повинно бути пріоритетним як у системі вищої професійної освіти, так і в післядипломній підготовці спеціалістів [1].

Викладання онкології в системі вищої освіти та, особливо, на етапі післядипломної підготовки повинно бути безперервним, якісним та ефективним. Це невідкладна проблема, яка потребує, перш за все, вдосконалення навчально-методичного забезпечення викладання онкології відповідно до міжнародних вимог [2].

Кінцевим результатом ефективного викладання онкології є збільшення виживання онкологічних хворих за рахунок підвищення виявлення ранніх форм онкологічних захворювань, покращення якості лікарської допомоги, ретельності динамічного спостереження. Засоби для досягнення названої мети можуть бути наступними – монополізувати викладання онкології спеціалістами; збільшити кількість годин; забезпечити багатогранність викладання онкології; підвищити рівень контролю знань [1, 2].

Для забезпечення ефективного викладання онкології у вузі необхідно усвідомити пріоритетність викладання дисципліни в системі вищої професійної медичної освіти.

На кафедрі онкології Буковинського державного медичного університету на післядипломному етапі проводиться навчання лікарів-інтернів зі спеціальності “Онкологія” та проводяться цикли передатестаційного навчання з циклу “Онкологія”.

Основна частина. Головними цілями реформування медичної освіти є підготовка лікарів та медичних працівників, які за професійними якостями будуть відповідати світовим стандартам, та зможуть ефективно працювати в умовах ринкових відносин. Нові навчальні методи сучасних освітніх перетворень спрямовані на набуття відмінних клінічних навичок, вміння вирішувати проблемні випадки, здатність працювати самостійно та в команді, критично підходити до нової інформації. Згодом через кілька років, маючи вже певний досвід викладання у рамках Болонського процесу, можна вказати на деякі проблеми та перспективи, які виникають на післядипломному етапі викладання предмета.

Основним завданням у підготовці лікаря-онколога є вдосконалення клінічного мислення, направленого на своєчасну діагностику захворювання і застосування сучасної тактики лікування.

В задачі клінічної інтернатури з онкології входить оволодіння навиками спілкування з хворими, самостійна курація хворих, методичне обґрунтування клінічного діагнозу, сучасного обстеження, лікування, профілактики хірургічних захворювань [4]. Ми використовуємо різноманітні форми навчання: тематичні семінари з викладачами кафедри; щоденні курації хворих з оформленням історії хвороби, перевідними, етапними, виписними епікризами; клінічні розбори хворих; обходи з доцентами і професором; виступи на клінічних, клінічно-анатомічних конференціях; рецензування історій хвороб померлих; підготовка демонстраційного матеріалу операцій за тиждень з інтерпретацією його на щотижневих клінічних конференціях; нічні чергування в клініці з доповідями на ранковій конференції; участь інтернів при виконанні операцій; самостійна (аудиторна і позааудиторна) робота; навчально-дослідна робота; робота в студентському науковому гуртку кафедри. Ці завдання вирішуються при підготовці лікарів-спеціалістів на ПАЦі “Онкологія”.

В практиці викладання онкології для інтернів та лікарів на кафедрі використовуються традиційні навчальні посібники: плакати, таблиці, слайди, методичні розробки і посібники, муляжі та інструменти. Розвитку сучасних лікувальних і діагностичних технологій сприяє широке застосування різноманітних технічних засобів.

На кафедрі усвідомлюють доцільність створення віртуального варіанта навчання. Для його реалізації розпочато створення банку навчальних відеофільмів та фото, які дозволяють продемонструвати етапи операцій, клінічні операції із операційної, патології, що рідко зустрічається, в рамках теми, що вивчається. При необхідності оперуючий хірург озвучує хід операцій з демонстрацією на екрані. Така відеодемонстраційна аудиторія створена на кафедрі госпітальної хірургії.

Крім того, у зв'язку з широким застосуванням комп'ютерів, значна роль у навчальному процесі відводиться використанню комп'ютерної техніки.

Контроль засвоєння матеріалу лікарями-інтернами здійснюється не тільки традиційними методами у

вигляді вирішення тестових задач на паперових носіях, але дозволяє використовувати і комп'ютерні контролюючі та навчальні програми, що включають і “комп'ютерні ситуаційні задачі”. Комп'ютерне опитування інтернів дозволяє індивідуалізувати роботу, оскільки інтерн не тільки відповідає на запитання, але і комп'ютер показує йому правильну відповідь на питання. В результаті, після декількох циклів повторення комп'ютерного опитування звичайно підвищується рейтинг відповідей, що свідчить про високу інтенсивність і успішність даного виду навчального процесу, успішної підготовки інтерна до складання іспиту “Крок-3”.

З метою підвищення якості освіти очевидна необхідність удосконалення тестового контролю, створення інформаційного блоку ситуаційних задач і стандартних тренажерів для освоєння практичних навичок. Основна увага мала бути зосереджена на якості ситуаційних задач, які дозволяють оцінити не тільки знання, але і вміння і навички, необхідні в практичній діяльності лікаря-онколога.

В даний час необхідним для лікарів-інтернів є впровадження кафедрою дистанційного навчання. Дистанційне навчання дає інтернам, які проживають у віддаленні від клінік університету в інших містах області, при проходженні заочної частини навчання, широкі можливості для підготовки навчального матеріалу, оскільки всі вони мають доступ до Інтернету [4].

Інформаційно-освітні послуги надаються інтернам через інтернет-технології. Для цього на кафедрі вже створені електронні варіанти лекцій, практичних занять за тематикою програми, і це заноситься на сайт кафедри університету. На сайт можуть надаватися задачі і тести до практичних занять, інформаційно-довідковий матеріал для виконання рефератів, дослідних робіт.

Використання такої форми сучасного навчання, як дистанційного навчання, дозволяє значно збільшити можливості і мотивацію післядипломної освіти.

Висновки. Вищенаведене вказує, що використання нових форм сучасного навчання дозволить значно збільшити ефективність післядипломної освіти та покращити підготовку на кафедрах онкології спеціалістів-онкологів.

Література

1. Про затвердження Концепції розвитку вищої медичної освіти України: наказ Міністерства охорони здоров'я і Академії медичних наук України від 12.09.2008 р. № 522/51.
2. Система управління якістю медичної освіти в Україні / [І. С. Булах, О. П. Волосовець, Ю. В. Вороненко та ін.]. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2003. – 212 с.
3. Сучасний розвиток вищої медичної та фармацевтичної освіти й проблемні питання забезпечення якості підготовки лікарів і провізорів / М. В. Банчук, О. П. Волосовець, І. І. Фещенко [та ін.] // Медична освіта. – 2007. – № 2. – С. 5–13.
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.

Отримано 18.09.14